

uredbe razveljavljaj člana pred njim, in da je že iz uredbe razvidno, da premeščanja na podlagi razpisa ni smarati kot premeščanje na lastno prošnjo.

Prosvetno ministrstvo je oddalo to vprašanje na finančno ministrstvo, ki je po pooblastilu uredbe pravni in pooblaščenj tolmač uredbe in minister financ je odločil z odlokom, ki ga zgoraj citiramo: da premeščanje na službeno mesto, oddano z razpisom, ni smarati kot premeščanje na lastno prošnjo, ampak se je mesto popolnoma stalno iz državne potrebe ter zaradi tega pripadajo ob taki premeščitvi tudi selitveni stroški.

Do činovniškega zakona je bilo dobro. Tudi po uveljavitvi čina zakona se je nekaj časa prakticiralo tako, kar naenkrat — skoro bi rekli, ko se je pričela era premeščanja »po neizogibni službeni potrebi« — pa se je obrnilo to pravno naziranje, sklicevaje se na toliko osovraženi člen 71. čin. zakona, zopet v slogo učiteljskemu.

In kaj določa člen 71. čin. zakona? Sledeče: »Državni uslužbenci se smejo premeščati na izpraznjena mesta tudi brez svoje volje, toda po neizogibni službeni potrebi.

Premeščanemu uslužbencu pripadajo stroški za potovanje in selitev.

Samo če se premeščijo uslužbenci na svoji prošnji ali če dva uslužbenca z odložitvijo pristojnega organa zamenjata svoja službena kraja, jim ne pripadajo stroški za potovanje in selitev.

Nastal je zopet isti dvom, kako leta 1921.: ali se smatra dodeljena služba potom razpisa dobljena na lastno prošnjo ali ne?

Po preučitvi zadeve bi goraj odločba finančnega ministrstva morala veljati tudi za sedanjih spor in je brez vsakega dvoma, da čl. 71. čin. zakona ne misli v al. 3. premeščanja po razpisu kot premeščanje na svojo prošnjo. Prepričani smo, da bi finančni minister, ki je po čl. 251. čin. zak. izvrševalec in tolmač čin. zakona razsodil sedaj zadevo prav tako, kakor jo je leta 1921., saj je v bistvu ista.

Uredba D. R. Br. 96.000/20 je še vedno v veljavi in je tudi čl. 71. čin. zakona ne ukinja, čl. 71. čin. zak. predvideva selitvene stroške za nameščanja ob službeni potrebi in tu pride povrnitev selitvenih stroškov po čl. 33. a) in c) uredbe v poštev. Res je, da ne omenja čl. 71. selitve po razpisu, t. i. točko bi uredbe, a upoštevati je treba, da čin. zakon sploh ne govori nikjer o popolnjenju službenih mest po razpisu, ampak da za posamezne rešene samo to možnost po čl. 61. čin. zakona.

V al. 3. čl. 71. čin. zakona pa so predvideni slučajji, ki jih navaja člen 34. uredbe, torej tudi premeščitev na lastno prošnjo, kakor je mišljena tam in kakor jo je tolmačilo ministrstvo financ z odlokom, ki ga navajamo na čelu.

Pa pogledimo v prakso:

Novincu, ki vložil prošnjo za kako službeno mesto, se povrne selitveni

stroški, ker se to nameščanje smatra za državno potrebo in se ne smatra to nameščanje izvršeno na lastno prošnjo.

Razpisujejo se le službena mesta, ki se morajo zaradi službene potrebe, in iz državnih interesov popolniti in oddati stalno. Razpiše službo država in z razpisom pozove kompetente, da vložijo prošnjo. Torej se nikakor ne more smatrati, da se ti uslužbenci premešče do svoji prošnji, kakor je to tolmačilo tudi finančno ministrstvo z gornjim odlokom.

V drugih rešorih se popolnjujejo službena mesta brez razpisa, z odlokom in dobe premeščeni uslužbenci povrne selitvene stroške; tako bi ravno učiteljski stan ostal brez povrnitve selitvenih stroškov, če se bo tolmačil čl. 71. čin. zakona tako, kakor se izvaja v zadnjem času. Posledica tega postane lahko, da se učiteljsvo sploh ne bo javljalo za razpisana mesta in da se učitelj, ki mu po vsej kvalifikaciji kako mesto pripade ter bi bilo v interesu službe, da ga dobi, ne more javiti za to mesto.

Na lastno prošnjo je vsekakor mišljeno premeščanje, kjer se zamenja služba ali če se z osebno prošnjo povzroči premeščanje v kak določen kraj, brez razpisa.

Brez tožnika — ni sodnika in brez rekurza ne bo odločbe in homo zaman čakali na jasnost v tem oziru!

V 12. številki z dne 26. marca 1925 smo započeli v »Učit. Tovarišu« boj proti napačni interpretaciji člena 71. čin. zakona glede selitvenih stroškov, če kdo dobi službo po razpisu.

Na podlagi našega tolmačenja in opozorila, ki ga prinašamo zgoraj v ponatisku, je tov. Velikonja napravil rekurz na ministrstvo, ki je sedaj popolnoma pritrdilo našemu naziranju in na podlagi česar je izdalo veliko županstvo mariborske oblasti sledeči odlok: P. br. 5833/3-25.

Maribor, dne 17. novembra 1925.

Gosp. Joško Velikonja, učitelj
Spod. Poljskava.

Ministrstvo prosvete je na osnovi razsodbe ministrstva financ od 14. avgusta 1921, D. R. br. 111.061 ter toč. 33. sub. b) uredbe ministrstva financ D. R. br. 96.000/20, po katerem pripadajo selitni stroški učiteljem, ki so dobili svoje službeno mesto na podlagi razpisa pri kakršni premeščitvi, glasom 1. cit. razsodbe igra bitno ulogo tudi državna službena potreba, da se odnočno izpraznjeno mesto popolni, razveljavilo tukajšnji P. br. 5853 od 7. julija 1925. l., s katerim se je zavrnilo Vašo prošnjo za povrnitev selitvenih stroškov.

Za velikega župana:
Prosvetni inšpektor.

S tem je izdana važna razsodba in odločba, na podlagi katere so upravičeni zahtevati selitvene stroške sedaj vsi, ki so dobili svoja službena mesta na pod-

potika okoli Krakovske šume. Izborne so tudi njegove plakete v bronu. Prepričani smo, da bi se Stoviček prav dobro udeleževal na polju umetno-obrtniške keramike, ki jo pri nas še tako manjka. Gospod Stoviček je bivši gojenec ljubljanske obrtne šole. Po vojni je bil sprejet na umetno akademijo v Pragi. Tam je bil eden najboljših gojencev in je bil zadnje leto edini odličnjak.

Njemu se tudi odpira prav lepa bodočnost, če bo našel služko za nedolžno udeleževanje. Želimo mu najboljšega uspeha pri nadaljnjem delu.

DR. TOMAŽ ROMIH:

Boj za slovenske šole pred več kot štiridesetimi leti.

(Konec.)

Pripravljati sem se začel na mesečno zborovanje Ptujkega učiteljskega društva. Tu sem poročal o zvezinem zborovanju in rekel: »Zgornještajski učitelji, dasi v to niti upravičeni niso — so torej odklonili Vaš predlog. Ravno tako so storili svoj čas z Vašim predlogom glede izpraševalne komisije na mariborskem učiteljskišču. Ne zanikam, da smo se marsikaj naučili od svojih se vernih tovarišev, tako glede splošne pedagogike in metodike in kar se tiče parlamentarnega občeševanja. Kadar pa gre za naše, posebno še narodne zahteve, so naši zgornještajski tovariši popol-

lagi razpisa, po uveljavitvi čin. zakona. Za slučaj, da bi se upirala izplačila sedaj Glavna kontrola, bo treba napraviti pritožbo še na Državni Svet.

Pevski zbor slovenskega učiteljstva.

Ker društvo nima še nikakih društvenih prostorov, smo se zatekli k Matici naše glasbene umetnosti, k Glasbeni Matici, ki nas je gostoljubno sprejela pod streho in nam dala za prvi tečaj razpisa, za drugega pa v nedeljo in na praznik na razpolago vse prostore, ki smo jih potrebovali. Brez njene naklonjenosti ne bi zbor vedel kam pod streho. Za ponedeljek 7. decembra smo dobili zavetja v prijaznih prostorih »Slavca« in »Ljubljanskega Zvona« ker je bil v Glasbeni Matici šolski pouk. Te naklonjenosti se prav dobro zavedamo in jo znamo primerno ceniti.

Da smo mogli zbrati članice in članke kar za tri dni, je omogočil prosvetni oddelek, ki nam je dovolil za vse članice in članke dopust za 7. decembra in nam tudi sicer izkazal izredno umevanje naših idej. Tudi intendantca slovenskega gledališča nam je šla na roko in je dovolila udeležencem 50% popusta za operni predstavi 1. novembra in 8. decembra. Člani so se te dobrote prav številno poslužili in se skoro polnoštevilno udeležili operne predstave.

Velike so žrtve, ki jih imajo učitelji s številnimi vajami in predavanji, a še večje so žrtve, ki padajo na rame udeležencev. Odbor je skušal deloma vsaj olajšati te v toliko, da je poskrbel brezplačna stanovanja vsem onim članom, ki nimajo v Ljubljani svojeve.

Gerentski svet nam je dal na razpolago nekaj prostih postelj za pevke v »Mladiki«, Akademski kolegij pa za eno noč nekaj postelj za pevce.

Društveni odbor bo moral gledati, da preskrbi pevkam in pevcem stalna prenočišča, ki jih rabijo ob času vaj. Prosimi bo moral tudi za prosto vožnjo svojih članov, kadar se vozijo k vajam. Stroški so itak ogromni i denarni i te-

Predvsem je pa dolžnost prosvetnih oddelkov sedaj, da si preskrbe za izplačilo teh selitvenih stroškov potrebne kreditne.

lesni in socialni. Država je dolžna in vse korporacije, ki jim je na srcu procvit naše lepe pevške umetnosti, podpirati nas. Pretežni del žrtev bo itak nosil zbor in društvo učiteljev glasbe. V tem mrazu daljna pešpot do vlaka, vožnja z vlakom in stroški — vse to more zmagati le navdušen idealizem in največja požrtvovalnost. Udeležili so se tečaja celo iz daljnega Maribora (zadnjič 3), iz Frama (1), iz Stopre (1), iz Studencev pri Mariboru (1), iz St. Andraža pri Velenju (1), iz Brežic in okolice (5), iz St. Gotharda (1), iz Šmihela pri Žužemberku (4 ure hoda 1), iz Svitlega potoka (2), iz Koprivnika na Kočevskem (1), iz Tomišlja (peš hoja v snegu 1), iz Iga (3) med drugimi le 10 iz ljubljanske okolice in le 6 iz Ljubljane.

Pevski zbor si je izvolil 4 zastopnike v glavni odbor. Ves odbor društva učiteljev glasbe sestoji tako-le: Predsednik Marko Bajuk, podpredsednik Srečko Kumar, tajnik Radovan Prosenec, namestnica Angela Trostova, blagajnik Jože Vedral, namestnica Svajgerjeva, arhivar Jože Brnobič, brez mandata Andrej Gröbming; zastopniki pevskega zbora: Mirko Dermelj, Andro Sezun, Silvester Černe in Zora Rakova.

Društvo učiteljev glasbe je izvršilo z ustanovitvijo pevskega zbora velekulturnen čin in si postavilo s tem najlepši spomenik v slovenski kulturi.

Pevski zbor slovenskega učiteljstva je definitivno ustanovljen in ima tla popolnoma utrjena. Žrtve, ki jih polagajo pevci in učitelji na oltar naše umetnosti in njih obojestranska požrtvovalnost jamči za napredek in procvit zbora. Da bi le našel pri vseh merodajnih mestih pravega umevanja in podpore!

Splošne vesti.

NOVOLETNO VOŠČILO.

Ko konča staro leto, je navada, da za novo leto želimo drug drugemu boljše bodočnosti v vsestranskem oziru vsakdanjega življenja. Toda žal nas je že pred tem iznenadila novica, ki nam riše težji položaj v letu 1926.

Vsakemu je znano, da se je na podlagi člena 39., zakona o civilnih uradnikih in odloka ministrstva prosvete O. N. br. 39.947 vršila cenitev naturalnih učiteljskih stanovanj, vsled česar smo z novim letom obremenjeni z novimi izdatki ter tako znatno prikrajšani na prejemkih.

Posebno občutno je zadela ta novica učitelje-upravitelje, ki poleg redne učiteljske službe vrše še pisarniške po-

sle, za katere morajo presedeti več ur, da zadoste rednemu poslovanju urada, in mesto da bi se jih za ta posel — v pouku prostem času — nagradilo s primerno opravilno nagrado, jim ta ni priznana, nasprotno pa naložena stroga uradna vestnost in delo, da se izognejo disciplinarnih kazni.

V prejšnjih časih, ko je bil učitelj-upravitelj vsestransko vezan in imel težji življenjski položaj, je prejemal za delo uradnega poslovanja redne opravilne doklade ter poleg tega tudi užival naturalno stanovanje, a sedaj pa, ko je prost teh spon, mu je zabrisan sled opravičnih doklad ter poleg tega obtežen še s tem, da mora plačevati stanarino za »naturalno stanovanje«.

stavlja. Adam in Eva, Izdajalec, Konec, portreti št. 8, 9, 10, 11, učinkujejo zelo ugodno na gledalca. Originalen je tudi portret št. 1, kjer je ovekovečil svoje najdražje na poseben način, kakoršnega doslej nismo bili vajeni in zato mogoče tudi ne vpliva najugodnejše na vsakdanjega človeka.

Iz vsega veje dobra šola, ki obeta Hibbertu še lepo bodočnost in mogoče celo tudi dobrega kruha vsaj pri petičnih ljudeh, ki se ogrevajo le še tako radi za stare mojstre in ljubijo naravo kakoršna pač je in kakoršna jim predstavljajo njihove vsakdanje oči.

G. Hibbert je sin znanega stavbenega svetnika g. inž. Hibberta in je obiskoval realko v Ljubljani, potem pa se je šolal na akademiji v Pragi pri prof. Bukovcu in prof. Tielehu. Zadnje leto je dobil častno priznanje za najboljšo delo.

S svojim prvim nastopom je vzbudil mnogo zanimanja in si pridobil tudi številnih simpatij, kar naj mu bo v vzpodbudo za njegovo nadaljnje delo.

G. V. Stoviček je stopil tudi odkritosrčno pred javnost in se je prav lepo predstavil. Svojo snov zajema iz našega podeželja, razen aktov in študij, ki kažejo dobro šolo in smisel za ritmiko. Dolenjske vinogradniške prizore je mojstrsko upodobil in prav tako je krasna skupina obup, vzeta iz današnjega materijalističnega sveta. V Krškem okraju so doma tudi cigani in zato ni čuda, če je ovekovečil tudi ta ubogi nadležni svet, ki se

noma gluhi. Ničesar nočejo vedeti o istih pravicah za slovenske šole, kakor jih imajo nemške. V tem stanju trpimo mi vedno krivico. Nj drugega izhoda, kakor da se ločimo od svojih nemških tovarišev in potem naše šolske zadeve sami obravnavamo. Stavim torej predlog, da izstopi Ptujsko učiteljsko društvo iz »Štajerskega Lehrerbunda«.

Predlog je bil še v isti seji sprejet. Sklep smo priobčili vsem spodnještajskim učiteljskim društvom s pozivom, naj nam sledijo. Izstopala so drugo za drugim. V tem času dobim pismo od prof. Fran Hauptmana v Gradcu, ki mi čestita na odločnem nastopu, končno pa pristavi: »Razdruženju mora slediti združenje. Zberite torej vsa iz Lehrerbunda izstopiva društva v lastno zvezo«. Sam sem že mislil na tako združenje, a vendar mi je vzpodbuda jako dobro došla. Človeku je potrebno za njegovo delo priznanja in zunanje spodbude, sicer omaga.

Naj na tem mestu navedem izpodbude, ki sem jo dobil od osebe, o kateri kaj takega niti misliti nisem mogel in najbrže marsikdo drugi tudi ne. Bilo je leta 1882., ko sem napravil izpit za meščansko šolo. V komisiji je bil deželni šolski nadzornik Rožek, gori imenovani profesor Hauptman in prof. na graškem učiteljskišču Peter Končnik. Poslovil sem se od vseh treh. Končnik mi pa reče, naj grem z njim. Peljal me je skozi dve sobi v tretjo in skrbno zaprl duri, segel

mi je v roko in rekel: »Romih, ostanite vedno takšni, kakor ste bili! Z Bogom!« Nobena beseda ni bila več izgovorjena, jaz pa sem zadovoljen odšel, ker sem vedel, da sem na pravi poti. Upam tudi, da sem izpolnil željo moža, ki smo ga sicer radi imenovali »c. kr. Slovenca«, in da zastopam danes v letu 1925., ko pišem te spomine, ista načela za katera sem šel v boj leta 1882.

Ko sem torej dobil od prof. Hauptmana navedeno pismo, sem pri prvi priliki v Ptujskem učiteljskem društvu stavil predlog, da osnujemo »Zavezo slovenskih učiteljskih društev«. Predlog je bil sprejet in izvoljen odbor za sestavo pravil. Hoteli smo zbrati v »Zavezo« vsa slovenska učiteljska društva, med tem, ko so nekatera druga društva, posebno celisko, predlagala združenje samo spodnještajerskih društev. Zmagali smo Ptujčani. Navduševali smo se za zedinjeno Slovenijo in povdarjali, da se v »Zavezi« zrcali to zedinjenje.

Po mojem odhodu iz Ptujja so končno delo prevzeli Celjani. Vendar moramo priznati, da se je v Ptujskem učiteljskem društvu rodila misel za osnova nje »Zaveze«. Tam so se tudi sestavila prvotna pravila.

Slovenščina je prišla do svojih pravic v ljudski šoli šele po prevratu in sliči se kot anahronizem, da se potegujejo sedaj nekateri učitelji za nemščino v osnovni šoli. V osnovno šolo spada le slovenščina in srbohrvaščina.

Učitelji-Sokoli! Skrbite, da bodo nabavljali člani knjige iz založbe Učiteljske knjigarne!